

- Jánossy D.: Vérets László, a barlangkutató - Karszt- és Barlang. 1978/I-II. 31-33 old. 2 ábra.
- Jánossy D.: A magyarországi pleisztocén tagolása gerinces faunák alapján. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979. 207 oldal. 21 kép. 2 tábla.
- Kordos L.: "Pocokhőmérő" - az elmúlt 10.000 év éghajlatváltozásai hazánkban. - Természet Világa 110.1. 12-14 old.

Barlangi gerinces őslénytani ásatások és gyűjtések 1979-ben

dr. Kordos László

Magyarország barlangjai közül 1979-ben 35-ből került elő olyan gerinces maradvány, amelyet állami gyűjteménybe jelentettek be, vagy ott helyeztek el. A bejelentések nagyrésze az MKBT Őslénytani Szakbizottságán keresztül a Magyar Állami Földtani Intézetbe került. A MÁFI önálló ásatást a Mátraszöllös melletti Független-kői-barlangban, az Egri Dobó István Vármúzeum a bükkli Csunya-völgy két üregében végzett.

Aggteleki-karszt

Dancza-barlang

A barlang törmelékeny kitöltéséből Krausz Sándor gyűjtött fiatal holocén kora borz /Meles meles/ és emberi /Homo sapiens/ csontokat.

A Vörös Meteor Vass Imre barlangkutató csoportja részére Rácz József határozott meg barlangi csontmaradványokat az Óz-, Vecsem-bükkli és Pötty-zsombolyból, a Frank-barlangból és a Róka-lyukból. A csoport 1979. évi kéziratos jelentése tartalmazza az ismertetést /pl. 12-15./.

Bükk

Bibor-barlang

Az újonnan feltárt Bibor-barlangból Lénárt László több alkalommal juttatott el csontmaradványokat a Földtani Intézetbe.

1./ Bibor-barlang /a. Felső kb. 80 cm-ből gyűjtve 1979. I. MÁFI Gy.sz.: 1979/3.

növényi magok

Gastropoda div.sp.indet. - csigafajok

Pisces indet. - hal

Pelobates fuscus - ásóbéka

Bufo sp. - varangy

Anguis fragilis - törékeny gyík

Ophidia indet. - kígyó

Talpa europaea - vakond

Sorex araneus - erdei cickány

Sciurus vulgaris - mókus

Myodes glareolus - erdei pocok

Microtus arvalis - mezei pocok

Apodemus sp. - egér

Lepus europaeus - mezei nyul

Meles meles - borz

Bos sp. - marhaféle

Fiatall holocén anyag, ma is élő állatokkal. Egyetlen, a környezetében különös állat a hal.

2./ Bibor-barlang/b. Az "a" réteg alatt, kb. 20 cm vastag. MÁFI Gy.sz.: 1979/5.

növényi mag

Gastropoda indet. - csiga

Anguis fragilis - törékeny gyík

Sorex araneus - erdei cickány

Myodes glareolus - erdei pocok

Ursus arctos - barna medve

cf. Capreolus capreolus - őz

Idősebb holocén, vagy pleisztocén-holocén kevert anyag.

3./ Bibor-barlang/a. Felső kb. 80 cm. MÁFI Gy.sz.: 1979/5b.

növényi mag

Bufo sp. - varangy

Ursus cf. arctos - barna medve

Meles meles - borz

Valószínűleg kevert pleisztocén-holocén anyag.

4./ Bibor-barlang/c. A "b" réteg alatt kb. 30 cm vastag. MÁFI Gy.sz.: 1979/5c.

Myodes glareolus - erdei pocok

Microtus arvalis - mezei pocok

Microtus gregalis - szibériai pocok

Microtus cf. nivalis - havasi pocok

Dicrostonyx torquatus - örvös lemming

Ochotona sp. - fütttyentő nyul

Meles meles - borz

Ursus arctos - barna medve

cf. Cervus elaphus sp. - szarvas

cf. Capreolus capreolus - őz

Felső pleisztocén, hideg-hűvös klímát jelző fauna /Würm/.

5./ Bibor-barlang, c-réteg. MÁFI Gy.sz.: 1979/22.

Chiroptera indet. - denevér

Sorex araneus - erdei cickány

Sorex minutus - törpe cickány

Talpa europaea - vakond

Myodes glareolus - erdei pocok

Microtus arvalis - mezei pocok

Microtus gregalis - szibériai pocok

Microtus oeconomus - patkányfejű pocok

Microtus nivalis - havasi pocok

Dicrostonyx sp. - örvös lemming

Arvicola sp. - vízi pocok

Cricetus cricetus - hörcsög

Ochotona sp. - fütttyentő nyul
Ursus cf. arctos - barna medve
Mustela sp. - menyétféle

Felső-pleisztocén /Würm/ hideg fauna.

6./ Bibor-barlang 1979.febr.4. MÁFI Gy.sz.: 1979/26.

Vulpes vulpes - róka
Meles meles - borz
Ursus cf. arctos - barna medve
Bison sp. - bölény

Felső-pleisztocén fauna.

7./ Bibor-barlang. 1979.máj.5. MÁFI Gy.sz.: 1979/78.

Sorex minutus - törpe cickány
Microtus arvalis - mezei pocok
Microtus gregalis - szibériai pocok
Microtus oeconomus - patkányfejű pocok
Ursus spelaeus - barlangi medve

Felső-pleisztocén gerinces anyag

Létrúsi-vizesbarlang

Lénárt L. 10.sz. mintája. MÁFI Gy.sz.: 1979/6.

bodza mag
Gastropoda indet. - csiga
Bufo sp. - varangy
Chiroptera indet. - denevér

Recens maradványok

Vesszős-gerinci-barlang

Lénárt László 1979. augusztus 23-án barlangi medve /Ursus spelaeus/ csontot gyűjtött a barlangban. MÁFI Gy.sz.: 1979/77.

Lilla-barlang

Várszegi Sándor borz /Meles meles/ csontot juttatott el a Földtani Intézetbe.

Lukács László holocén kora szórványleleteket gyűjtött 1979-ben a bükkli Lyukas-gerinci-barlangban, a Három-kuti-viznyelőben, a Kis-kőhát-i-zsombolyban és a Szeleta-zsombolyban.

Hajnóczy-barlang

A M.Áll.Földtani Intézet részéről a tiszaföldvári Hajnóczy Barlangkutató Csoport és Hir János segítségével dr. Kordos László gyűjtött több pontról csontmaradványokat.

Csunya-völgy két ürege

Az Egri Dobó István Vármúzeum dr. Fűkőh Levente vezetésével 1979. június-júliusban ásatást végzett a Csunya-völgy két barlangmaradványában. Holocén és felső-pleisztocén kora csiga- és csontmaradványok kerültek elő.

Hir János, a KLTE hallgatója szakdolgozati munkaterületén, a Hór-völgy és a Hosszú-völgy találkozásánál fekvő Füzér-kő több barlangjából iszapolással ősmaradványokat gyűjtött. A Füzér-kő átjáró, az átjáró melletti Kis-üreg valamint az un. Pocok-lyuk őslénytani értékelését a tiszaföldvári Hajnóczy József barlangkutató csoport 1979. évi kéziratot jelentése tartalmazza.

Mátra - Cserhát

A Liátraszöllős határában fekvő un. Függő-kői-barlangot Varga András, a Gyöngyösi Mátra Múzeum munkatársa mutatta meg a Földtani Intézet paleontológusainak 1978-ban. A kisméretű, andezitben eróziós uton kialakult üreg kitöltését 1979-ben dr. Kordos László megásta. A felső holocén kitöltés alatt gerinces faunában gazdag, hideg klíma alatt keletkezett felső-pleisztocén anyag került elő. A Bükk és a Pilis között ez az első olyan barlang, amely kitöltése ásátásra került, s jól értékelhető maradványokat tartalmaz.

Budai-hegység

Rácskai-kőfejtő barlangja

A Remete-szurdok bejáratánál fekvő Bácskai kőfejtő üregének végpontjáról Krausz Sándor gyűjtött kisemlős csontokat, amelyek között egy, a pleisztocént megelőző időszakra jellemző fehérfogú cickány metszőfoga is volt. Ez a szokatlanul idős lelet azt jelzi, hogy a bezáró üledék a pliocénben rakódott le.

Mátyás-hegyi kőfejtő kitöltött ürege

Szenthe István 1979-ban a Mátyás-hegyi felső kőfejtőben fekvő, tarka agyaggal és törmelekkel kitöltött barlangkitöltésből egy Machairodus fogat jelentett a Földtani Intézetbe. A felfedezővel közösen végzett kiszállítás alkalmával több zsák kitöltésmintát gyűjtöttünk, amely iszapolási maradékból kis és nagyméretű Mimomys fajok fogai is előkerültek. Ezek alapján a leletek alsópleisztocén /villányi/ korúak, s mint ilyen az első a Budai-hegységből.

Gerecse

Kajmát 7.sz. barlang

Juhász Márton /Tatabánya/ mintái:

1.sz. minta

Vitis sp. - szőlő
Gastropoda div.sp.indet. - csigafajok
Pisces indet. - hal
Bufo sp. - varangy
Rana esculenta - kecskebéka
Lacerta sp. - gyík
Anguis fragilis - lábatlan gyík
Ophidia indet. - kígyó
Aves indet. - madár
Sorex minutus - törpe cickány
Talpa europaea - vakond
Chiroptera indet. - denevér
Apodemus sylvaticus - erdei egér
Apodemus agrarius - pirók egér
Cricetus cricetus - hörcsög
Glis glis - nagypele

Myodes glareolus - erdei pocok
Arvicola terrestris - vízi pocok
Lepus europaeus - mezei nyul

2.sz.minta

Cornus sp. - som /mag/
Corylus sp. - mogyoró /mag/
Gastropoda div.sp.indet. - csigafajok
Pisces indet. - hal
Bufo sp. - varangy
Anguis fragilis - lábatlan gyík
Ophidia indet. - kígyó
Talpa europaea - vakond
Apodemus sp. - egér
Glis glis - nagypele
Myodes glareolus - erdei pocok
Pitymys subterraneus - földi pocok
Microtus arvalis - mezei pocok

A Kajmáti 7.sz. barlang mindkét mintája fiatal holocén kora, a kitöltés legfeljebb néhány száz éve rakódhatott le. Az állatmaradványok alapján vegyes erdei, ligetes és nyílt terület váltakozása következtethető, ahol állandó viznek is kellett lenni.

Kajmáti 11.sz. barlang

Juhász Márton 1979-ben fiatal holocén kora szórványanyagot gyűjtött, amely további értékelésre alkalmatlan.

Növényi magok
Gastropoda div.sp.indet - csigafajok
kisemlős csonttöredékek

Veres-hegyi-barlang

Vendég A. és Juhász M. 1978. decemberében a barlang két pontjáról gyűjtött csontmaradványokat, amelyeket 1979-ben juttattak el a Földtani Intézetbe.

1. Középső terem eleje

Bufo sp. - varangy
Rhinolophus euryale - kereknyergű patkósortru denevér
Talpa europaea - vakond
Myodes glareolus - erdei pocok
Homo sapiens - ember
Cervus elaphus - szarvas

2. Középső terem alja

Rhinolophus euryale - kereknyergű patkósortru denevér
Lepus europaeus - mezei nyul
Canis sp. - kutyaféle

A két gyűjtési pont faunája között eltérés nincs. Minden faj ma is él a hazai lomboserdei középhegységi területen. Valószínűleg az óholocénnál /a régészeti neolitikumnál/ fiatalabb kora.

Hófehérke-barlang

Lendvay Ákos fiatal holocén kora csontleleteket gyűjtött.

Lóingató-hegy üregei /Óbarok/

Solt Péter, a Földtani Intézet preparátora 1979. márciusában terepbejárás során mintát vett az épülő E 5-ös műút óbaroki elágazásánál magasodó Lóingató-hegy sziklaüregeiből. A fiatal kora aprógerinces leletek, valamint az előkerült cseréptöredékek azt jelzik, hogy érdemes próbaásatásokat végezni a szirtsor barlangjaiban.

Vértess-hegység

Gánti Nagy-barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/10.

Canis lupus - farkas
Felis silvestris - vadmacska
Capreolus capreolus - őz

Holocén kora.

Vértess 25.sz. barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/8.

Anura indet. - béka
Aves indet. - madár
Bos sp. - marhafélc
Sus scrofa - sertés
Ovis seu Capra - juh vagy kecske
+ 3 db nyílhegy, cserepek = vas-bronzkor

Vértess 28.sz.barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/7.

Laciniaria plicata - csiga /Krolopp E.hat./
Chiroptera indet. - denovér
Glis glis - nagypele
Lepus europaeus - mezei nyúl

Holocén kora.

Kápolnáspusztai gömbfülkés barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/11.

Meles meles - borz
Capreolus capreolus - őz
Felis silvestris - vadmacska

Holocén kora.

Csákvár 13/c.sz. barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/13.

Zebrina detrita - zebracsiga
Gastropoda indet. - csiga
Aves indet. - madár
Talpa europaea - vakond
Glis glis - nagypele

Holocén kora.

Csákvár 17/a.sz. barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/12.

Aves indet. - madár
Lepus europaeus - mezei nyul
Martes sp. - nyest vagy nyuszt

Holocén kori.

Csákvár 19.sz. barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/15.

Aves indet. - madár
Lepus europaeus - mezei nyul
+ korongozatlan és korongozott cserepek

Fiatal holocén kori.

Lábasbükki-barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/14.

Anura indet. - béka
Spalax sp. - földi kutya
+ csonttörmelék és faszén

Fiatal holocén kori.

Gánti-barlang, főág

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/36.

Lepus europaeus - mezei nyul
Sus scrofa - sertés
Felis silvestris - vadmacska
+ durva, korongozatlan réz-vaskori cserepek

Bakony - hegység

Hárskut. Gy-9.sz. víznyelő

A víznyelő berogyásában dr. Veress Márton a Cholnoky Jenő barlangkutató csoporttal találásjelvényt készített. Ennek során a felső szintből Bos sp. csonttöredékei, valamint 120-125 cm mélységből Laciniaria plicata /Drap./ csigafaj került elő. Az iszapoltban gazdag maganyag is volt, amelyet a Földtani Intézetből eljuttattunk Tatára, dr. Skoflek Istvánnak. 1981. január 9-én kelt határozását, amelyet visszaküldött Budapestre, most posztumusz adjuk közre:

fajok	talaj 0-5	20-25	40-45	60-65	80-85	140-145 cm	
<i>Aethusa cynapium</i>		2					/db/
<i>Atriplex cf. tatarica</i>	1						
<i>Amaranthus bliboides</i>	1						
<i>Ajuga Generensis</i>		2					
<i>Carpinus betulus</i>	2	2					
<i>Carex cf. divisa</i>		7				1	
<i>Cerasus arium</i>		3					
<i>Chenopodium strietum</i>		2					
<i>Carex sp.</i>	1						
<i>Carex panicea</i>		2					
faszén	9					1	
<i>Geranium sp.</i>			2				
<i>Lythrum sp.</i>		1					
<i>Myosotis sp.</i>	3	2					
<i>Rubus idaeus</i>	7	1	5	7	3		
<i>Rubus sp.</i>	1						
<i>Rumex cf. patientia</i>	1						
<i>Sambucus ebulus</i>	17	3	13	10	11		
<i>Sambucus nigra</i>	6		1	3			
<i>Setaria lutezens</i>		4		2	3		
<i>Schoenoplectus sp.</i>		1					
<i>Soabiosa ochroleuca</i>			4	2			
<i>Sdanum nigrum</i>	1						
<i>Setaria verticillata</i>	3					1	
<i>Triticum cf. spelta</i>		1					
<i>Tordylum maximum</i>		3					
Umbelliferae					1		
indet.	1	2					
bogár maradvány	1	1					
	54	29	34	26	18	2	1 db

Kigyó-völgy 2.sz. barlang

Gy.: Alba Regia csoport a sárgászörös színű agyag felszínéről. MÁFI Gy.sz.: 1979/88.

Bufo sp. - varangy

Aves indet. - madár

Rhinolophus hipposideros - kis patkósorru denevér

Chiroptera indet. - denevér

Talpa europaea - vakond

Sciurus vulgaris - mókus

Cricetus cricetus - hörcsög

Spalax sp. - földi kutya

Glis glis - nagypele

A fauna fiatal holocén kora. A szokásos leletek közül a földi kutya jelenlétével tűnik ki.

Bujó-lík

Gyűjt.: Alba Regia csoport a végpont szifonjának kitöltéséből. MÁFI Gy.sz.: 1979/4.

Bos sp. - marhaféle
Homo sapiens - ember
+ bronz-vaskori cserepek

Alba Regia-barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/57.

I. Equus caballus - ló /fekete színű, rágott/
II. Sus scrofa - sertés /Koch-csuszda/

Fiatal holocén koruak.

I-43.sz. barlang

Gyűjt.: Alba Regia csoport. MÁFI Gy.sz.: 1979/58.

Bos sp. - marhaféle

Tábla-völgyi-barlang

Az Alba Regia barlangkutató csoport fekete színű agyagos üledéket küldött a Földtani Intézetbe, amely fossziliát nem tartalmazott. MÁFI Gy.sz.: 1979/89.

Gyenes-pusztai-barlang

1979-ben a Cholnoky Jenő csoport holocén kora csontmaradványokat gyűjtött.

Villányi-hegység

Somssitch-hegy 2. lelőhelyen dr. Jánossy Dénes /TMM/ folytatta az évek óta tartó nagy-jelentőségű idős pleisztocén kora szelvény ásatását.